

YABANCILARA ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE MISIR MODELİ

(Merkezu'n-Nîl Ta'lîmu'l-Lüğati'l-Arabiyye li Gayri'n-Nâtikîne bihâ)

Tahsin DELİÇAY*

Özet: Bu makale, kendine özgü doğal dil ortamında yabancı dil olarak Arapça öğretmek için Kahire'de açılan Merkezu'n-Nîl'i bir kurum olarak değerlendirmeyi hedefliyor. Bu merkezde uygulanan Arapçanın yabancı dil olarak öğretim yöntemleri ve kendisine mahsus geliştirdiği öğretim modeli, ders kitapları ile uyguladığı teknikleri inceliyor. Fiziki yapısı, donanım imkânları ve başarı değerlendirmeleriyle birlikte Merkezu'n-Nîl bir yabancı dil öğretim kurumu olarak ele alınıyor.

Anahtar kelimeler: Arapça öğretimi, Mısırdaki yabancılara Arapça öğretimi, Merkezu'n-Nîl.

EGYPT MODEL IN TEACHING OF ARABIC TO FOREIGN STUDENTS

Summary: This article aims at assessment model of Merkezu'n-Nîl that is teaching Arabic as a foreign language in the natural environment in Cairo. It applies to survey teaching Arabic approaches as of foreign teaching language, methods, techniques at special to develop itself in this centre. It indicates the construction of physical, opportunity of hardware and as a centre of foreign language teaching with successful assessments.

Keywords: Teaching of Arabic, Teaching of Arabic to Foreign in Egypt, Merkezu'n-Nîl

Giriş

Dünya üzerinde iki yüz milyon civarında Arap nüfusunun olması bir yana, sadece Kur'an-ı Kerim'in dili olması bile Arapçanın dünya var oldukça devam etmesi için yeterli bir sebeptir. Söz konusu sebep Arapçanın

---

* Yrd.Doç.Dr., Çukurova Ün. İlahiyat Fak., Arap Dili ve Belâgati Öğr. Üyesi (Ain Shams Ün. Diller Fak., Türk Dili Okt.) tahsindelicay@hotmail.com

öğrenim ve öğretiminin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde¹ Arapça öğretimi yapıldığı gibi, Arap ülkelerinde de gerek ülke insanları gerekse yabancılar tarafından yapılmaktadır. Yabancı dil olarak Arapça öğretimi yapan ülkeler içinde Mısır'ı ele aldığımızda, burada, içlerinde Türklerin de bulunduğu pek çok ulustan insanlar tarafından açılan dil merkezlerinde Arapça öğretimi yapılmaktadır. Bunların belki de en eskisi kuruluşu yirminci yüzyılın başlarına dayanan Amerikan Üniversitesi'dir ki, Arapça öğretimi metot ve teknikleri açısından incelendiğinde makale boyutunu aşan bir genişliktedir. Ürdün'de dil araştırmalarında bulunduğum yıllarda (1996–97) *Ürdün Üniversitesi Dil Merkezi (el-Câmiatu'l-Urdunniyye Merkezi'l-lugât)* idarecileri, biz araştırmacı ve diğer öğrencilere yaptığı bir konuşmada, o yılın ikinci döneminde Arapça öğretimine İngiliz Cambridge Üniversitesinde hazırlanan Arapça kitaplardan devam edileceğini söylemişlerdi. İngiltere'nin milli gelirinin yarısından fazlasını dil eğitiminden elde edilen gelirlerin oluşturduğu dikkate alındığında, özellikle batı insanın hem bilime verdiği önem hem de dil öğretimindeki metodolojik çalışmalarda aldıkları mesafe açıkça görülmektedir.

Yabancı dil öğretiminde en etkin yolu bulmayı hedefleyen eğitim ve dilbilimciler, özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren olaya daha bilimsel yaklaşarak, geleneksel metotların dışında yeni yöntem ve eğilimlere yönelmiş ve yeni hedefler ortaya koymuşlardır. Geleneksel sistemde tamamen yazılı metinlere dayanan dil öğretimi ruhbilim, dilbilim ve eğitim bilimleri arasında meydana gelen gelişmelerden etkilenmiş ve bu alandaki yeniliklerden yararlanmıştı². Günümüzde öğretim uzmanları ve dilbilimciler tarafından benimsenen başlıca dil ve öğretim yöntemleri şöyle sıralanabilir³:

Dilbilgisi–Çeviri Yöntemi (*Grammar Translation Method*), Düzvarım Yöntemi (*Direct Method*), Kulak Dil Alışkanlığı Yöntemi (*Audio–Lingual Method*), Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı (*Cognitive-Code Approach*),

¹ Günümüzde Ürdün, Birleşik Arap Emirlikleri, Tunus, Cezayir, Sudan, Suriye, Irak, Katar, Kuveyt, Lübnan, Mısır, Fas, Suudi Arabistan ve Libya gibi pek çok Arap ülkesinde yabancılara Arapça öğretimini hedefleyen özel kurumlar bulunmaktadır. Arap ülkelerinde bulunan bu kurumlardan başka Almanya'da 22, İngiltere'de 14, Endonezya'da 36, İtalya'da 6, Pakistan'da 8, Belçika'da 6, Fransa'da 12, Nijerya'da 4, Hindistan'da 13, Amerika'da 36 üniversitenin ilgili fakülteleri sadece Arapçanın yabancı dil olarak öğretimi konusunda eğitim vermektedir. Bunların yanı sıra dünyanın diğer pek çok ülkesinde bulunan fakültelerde yabancı dil olarak Arapça öğretimi konusunda uzmanlaşmış olarak eğitim yapılmaktadır. Geniş bilgi için bkz. Candemir Doğan, *Arapça Öğretim Metod ve Teknikleri*, Ankara 1989, s.41 vd.; Ahmet Bostancı, *Ürdün Üniversitelerinde Yabancılara Arapça Öğretimi*, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 8, 2003, s.54 vd.

² Osman Senemoğlu, *Yabancı Dil Öğretiminde Dil Düzeyleri Sorunları* (Türk Dil Öğretimi Özel Sayısı, XLVII), 1983, s.167.

³ Özcan Demirel, *Yabancı Dil Öğretiminde Çağdaş İlke ve Yöntemler*, 1983, s.21; Mehmet Hengirmen, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Tömer Yöntemi*, s.17 vd.

İletişimsel Yaklaşım (*Communicative Approach*) ve Seçmeli Yöntemdir (*Eclectic Method*).

Bu yöntem ve yaklaşımlara baktığımızda, dil öğretiminde kullanılan en eski yöntemin, halen ülkemizde de Arapça öğretiminde uygulanan ve adına klasik yöntem denilen Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi olduğu söylenebilir. Bu yöntemle yabancı bir dil öğrenme, o dili özellikle dilbilgisi kurallarına dayalı olarak metin tercüme yöntemiyle öğrenme tarzı olarak tanımlanabilir.

Diğer taraftan günümüzde yabancı dil öğretimi anlayışında, hiçbir yöntemin tek başına tüm öğrencilerin sorunlarını çözecek güçte olamayacağı, sorunların çözümüne bu metotları ortaya koyanlar kadar sınıfta ders veren öğretmenlerin de çözüm getirebileceği savunulmaktadır⁴. Sınıf içi öğretimde belli bir yönetime bağlı kalmak yerine, her öğrenme durumuna uygun düşen bir yöntem kullanma düşüncesi benimsenmektedir⁵.

Bu makalenin konusu olan Mısır modelinde, Arapçayı anadil olarak konuşanların kendi anadillerini yabancı bir dil olarak öğretim tarzlarını belirleyebilmek için iki yıldır misafir öğretim üyesi olarak bulunduğum Kahire'de, *Merkezu'n-Nîl Ta'lîmu'l-Lüğati'l-Arabiyye li Gayri'n-Nâtikîne Bihâ*'da, gerek derslere bizzat katılarak gerekse dil merkezinin idareci ve öğretmenleriyle bazen de orada öğrenim gören çocuklarımla yaptığım mütalaalar sonucu farklı bir öğretim metodunun tatbik edildiği kanısına vardım. Bu maksatla, Arapçanın yabancı dil olarak öğretim modeli araştırmalarına katkı sağlaması düşüncesiyle Merkezu'n-Nîl'de izlenen öğretim yöntemini, okutulan kitap ve diğer araçları yerinde incelemeyi uygun gördüm.

1. Merkezu'n-Nîl Ta'lîmu'l-Lüğati'l-Arabiyye Li Gayri'n-Nâtikîne Bihâ'ye Genel Bir Bakış

1.1. Merkezu'n-Nîl'de İdari Yapılanma

Yalnızca Arapça öğretimi yapılan Merkezu'n-Nîl'de bir müdür, iki müdür yardımcısı, bir bölüm başkanı, 19 erkek ve 8 bayan olmak üzere 27 öğretmen görev yapmaktadır. Merkezu'n-Nîl öğretmenleri, Arap Dili ve Edebiyatı bölümü mezunu olanlar arasından sınavla seçilirler. Seçilen bu öğretmenler yabancılara Arapça öğretiminde uzman hocaların derslerine, bir dönem devam edip tecrübe kazandıktan sonra derslere girmeye başlarlar.

⁴ Hikmet Sebüktekin, *Yüksek Öğretim Kurumlarında Yabancı Dil İzlemleri*, İstanbul, 1981, s.72.

⁵ Özcan Demirel, *Üniversitelerde Yabancı Dil Öğretimi*, Çağdaş Eğitim, 1988, s.20.

1.2. Merkezi'n-Nîl Öğretim Programı

İlk, orta ve ileri düzeyden oluşan sürekli kurslar, toplam 12 kurdur ve 15 ay sürelidir. Her bir kur 5 hafta süreli, haftalık 5 öğretim gününe dağıtılmış ve günlük 2 saatlik dersler şeklinde toplam 50 ders olarak planlanmıştır. Önceden Arapça öğrenimi geçmişi olmayanlar doğal olarak ilk düzeyden başlarlar. Arapça backgroundu olanlar önce seviye tespit sınavına (imtihanu tahdîdî'l-mustevâ) tabi tutularak düzeyleri belirlenip uygun sınıflara yerleştirilirler.

Aşağıdaki tablo sürekli kursların günlük ve haftalık çalışma programlarını göstermektedir:

Düzyeler	Kur	Günlük	Haftalık	5 Hafta
İlk Düzey	Hazırlık	2 saat	10 saat	50 saat
	1. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
	2. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
	3. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
Orta Düzey	4. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
	5. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
	6. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
	7. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
İleri Düzey	8. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
	9. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
	10. Kur	2 saat	10 saat	50 saat
	11. Kur	2 saat	10 saat	50 saat

2. Merkezi'n-Nîl'de Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Yöntemi

Mısır Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak 1998 yılında açılan Merkezi'n-Nîl şu anda Mısır'daki Arapça öğretim merkezleri içinde hem dil öğretimindeki nitelik, hem de öğrenci sayısındaki nicelik açısından ön sıralarda yer almaktadır. Sınıflardaki öğrenci sayısı uluslararası dil öğretim

standartlarına uygundur. Sınıflarda öğrenci yerleşim şekli, öğretmen–öğrenci diyalogu için en uygun olan 'U' düzeni şeklinde tasarlanmıştır. Yine aynı şekilde sınıflar modern dil öğretiminin gereği olan tüm sesli ve görüntülü teknik araçlarla donatılmıştır.

Yıl boyu ara vermeksizin devam eden öğrencilere *sürekli kurs programı* uygulanır. Sadece yaz tatilinde Arapça öğrenmek veya geliştirmek isteyenler için *yaz dönemi kurs programı* uygulanır. Yılın her döneminde isteğe bağlı oluşturulan sınıflar için *özel kurs programı* uygulanır. Yine yılın her hangi bir döneminde kurları daha kısa sürede geçmek isteyenler için de *yoğun kurs programı* uygulanır. Uygulanan tüm programların genel amacı, öğrenciye modern metotlarla Arapçayı planlı bir şekilde öğretmektir.

Sürekli kurs programı üç düzey ve her düzey dört kur şeklinde programlanmıştır. Her bir düzey ve kurun öğretim hedefleri, programa uygun olarak planlanmıştır. Öğretim programının sonunda şu becerilerin kazanılması hedeflenmiştir:

İlk Düzey: Düzey sonunda öğrencinin orta derecede anlama, konuşma ve yazma becerilerini kazanarak günlük işlerini ve zaruri ihtiyaçlarını giderebilecek seviyeye ulaşması hedeflenir.

Orta Düzey: Bu düzey sonunda öğrenci iyi derecede anlama, konuşma ve yazma becerilerini kazanırken diğer taraftan Arap Kültürü ve Medeniyeti hakkında malumat elde etmiş olup tv., gazete, radyo gibi basın yayın kuruluşlarında kullanılan modern terimleri (basın dilini) okuyup anlama seviyesine çıkar.

İleri Düzey: Öğrenci ileri düzeyde, ileri seviyede anlama, konuşma, yazma ve çeviri yapma becerilerini kazanır ve çeşitli asırlardaki Arap Edebiyatına ait şiir, yazılı ve sözlü anlatıma dair temel eserlerin ve Kur'an-ı Kerim'den bazı sûrelerin dil açısından tahlillerini yapabilecek seviyeye gelir.

3. Merkezu'n-Nil'in Arapça Öğretim Uygulamaları

Merkezu'n-Nil'e gelecek öğrencilerin seviyeleri ve dil öğrenime ayırmak istedikleri zaman dikkate alınarak, gelebilecek farklı taleplere cevap verecek nitelikte çeşitli kurslar hazırlanmıştır. Bunları sırasıyla inceleyelim:

3.1. Sürekli Kurslar:

Yıl boyu milli ve dini bayramlar dışında ara verilmeksizin devam eden sürekli kurslar ilk, orta ve ileri düzeyde öğretim verir. Tüm düzeyler, 15 aylık bir sürede toplam 12 kur olarak tamamlanır. Düzeyleri oluşturan alt kurlardan her biri 5 haftalık bir sürede bitecek şekilde planlanır. Haftada 5 çalışma günü öğretim yapılır ve günlük 2 saatlik periyotlar halinde toplam 50 saat ders görülür. Merkezu'n-Nil'de ilk kez öğrenim göreceklenden Arapça backgroundu olanlar, önce seviye tespit sınavına tabi tutularak

düzeyleri belirlenip uygun sınıflara yerleştirilir. Önceden Arapça öğrenimiyle ilgili bir geçmişi olmayanlar, ilk düzeyin hazırlık kurundan başlarlar.

3.2. Yaz Dönemi Kursları:

Yoğunlaştırılmış Arapça öğretim programı olan bu kurslar düzenli olarak her yıl 1 Temmuz - 31 Eylül tarihleri arasında üç aylık dönem için uygulanır. Bu süre içerisinde öğrencilere özel bir program çerçevesinde yoğun bir şekilde Arapçayı anlama, konuşma, okuma ve yazma becerisi kazandırma hedeflenir. Toplam ders süresi 300 saat olan bu program, yüzer saatlik ve birer aylık üç dönem olarak planlanır. Her seviyedeki öğrenciye, bulunduğu seviyeden itibaren Arapçayı öğrenme ve ilerletme imkânı sağlayacak şekilde hazırlanmış olan yaz dönemi kurslarında öğrencinin Arapça düzeyi yine Merkez tarafından hazırlanmış olan seviye tespit sınavı ile belirlenir. Arapçada herhangi bir birikime sahip olmayan öğrenciler ise başlangıç seviyesinden başlarlar ve üç aylık bir sürenin sonunda Arapça olarak kendilerini rahatlıkla ifade edebilecek düzeye yükselmeleri hedeflenir. Yaz dönemi kursları genel olarak üç aylık program olarak planlanmış olsa da öğrenciler bu programın her hangi bir dilimine katılabilirler. Ayrıca özel yaz programında talebe bağlı olarak normal veya yoğun program uygulanmaktadır.

3.3. Özel Kurslar:

Aynı düzeyde olan isteklilerin en az altı kişilik bir grup oluşturmaları halinde bunlar için özel programlı sınıflar açılmaktadır. Özel kurs programı ile yoğunluklu olarak Arapça dilbilgisi kuralları yani sarf-nahiv kitabı veya İslami kaynaklardan Arapça ibareler okuma ya da basın dili öğretimi gibi Arapçanın farklı alanlarda kullanımının öğretimi hedeflenmektedir. Özel kurslarda da her kur 50 saatlik derslerden oluşmaktadır. Bu kurslarda, öğrencinin kendi durumuna uygun aşağıdaki derslerden seçim yapabilme imkanının yanı sıra kendi isteğine uygun yeni ekler yapılabilir veya programın hepsini takip edebilir.

a. Sarf ve nahiv dersleri; (Bu derslerde Arapça dilbilgisi dersi alacak öğrencilerin, daha önce bir öğrenim geçmişinin bulunması ve seviyelerinin en az Merkezu'n-Nil'in 3. kur düzeyinde bilgiye sahip olması gerekmektedir.)

b. Çağdaş Arapça kullanım dersleri; (Bu derslerde Arapça gazete ve dergi okuma, Arapçanın iletişim dili olarak kullanımı, görsel basın-yayın dilinin öğretimi ve kendini yazılı olarak ifade etme becerilerini kazandırma öğretimi yapılır. Bu düzeydeki dersleri alacak öğrencilerin seviyelerinin en az Merkezu'n-Nil'in 5. kur düzeyinde bilgiye sahip olması gerekmektedir.)

c. Hat ve güzel yazı dersleri (Bu derslerde öğrencinin seçtiği bir veya birkaç hat türünde Arapça hat eğitimi verilir. Bu düzeydeki dersleri alacak öğrencinin Kur'an-ı Kerim'den bazı sureleri ezbere bilmeleri gerekmektedir.)

3.4. Yoğun Kurslar:

Yoğun kursun yaz dönemi kurslarından farkı, sadece yaz mevsiminde değil senenin her tarihinde yapılabilmesidir. Öğretim süresi 50 saat olarak planlanır ve yaklaşık iki hafta sürer. Merkezu'n-Nîl'de yoğun kurslar haftada 5 gün ve günde 5 saattir.

4. Merkezu'n-Nîl'de Öğretim Araçları

Merkezu'n-Nîl'de yabancı dil olarak Arapça öğretiminde tüm çağdaş yabancı dil öğretim araçları kullanılır.

4.1. Okuma Araçları:

Merkezu'n-Nîl'de okutulan ders kitaplarından *el-Muhtâr* seti, Sâbir Abdulfettâh başkanlığında Merkez öğretmenleri tarafından hazırlanmıştır. Diğer temel kitap *el-Kitâbu'l-Esâsî* ise Arap Birliği Teşkilatı tarafından Arap olmayanlar için 'yabancılara Arapça öğretimi alanında uzman' kişilerce hazırlanmış bir settir. Bu iki temel kitabın yanı sıra *Nevâdiru Cuha li'l-Etfâl* ve *el-Kasasu'd-Dînî* serisi ile bütün düzeylerde ihtiyaca uygun olarak bazı süreli yayınlar ve yardımcı sarf- nahiv kitapları kullanılır. Bu kitapların yanı sıra öğrenim araçları çeşitliği açısından ayrı bir önem taşıyan, dil öğretiminde öğrenciler üzerinde ciddi bir heyecan uyandıran gazete ve dergiler takip edilir.

4.2. Görsel Araçlar:

Özellikle ilk düzey öğrencileri için görsel öğretime önem verilmekte ve sınıf ortamı buna uygun olarak hazırlanmaktadır. Bu maksada hizmet etmesi için derslikler resimli tablolarla donatılmıştır. Ders ortamında bulunan ve kullanılan araçlar, isimleriyle etiketlenilerek öğrencinin her an isimle eşya arasındaki ilişkiyi canlı olarak kurması hedeflenmiştir. Bunlarla birlikte görsel derslerde bilgisayar ve çeşitli görsel araç donanımlı özel odalar kullanılmaktadır. Görsel ders saatlerinde bu uygulama odalarına alınan öğrenciler, daha önce işledikleri teorik konuları burada pekiştirirler. Ayrıca ders saatleri dışında isteyen öğrenciler bu görsel odalardan faydalanabilmektedirler. Yine fasih dille yayın yapan tv. kanalları her katta bulunan serbest görsel ve işitsel öğretim odalarında izlenebilmektedir. Bununla birlikte internet kullanımı film ve tv. izleme kadar faal değildir.

4.3. İşitsel Araçlar:

Arapça telâffuz öğretiminde teknik araçların kullanılması hem Arapçanın doğru, kolay ve hızlı öğrenilmesine yardımcı olur, hem de öğretmen ile öğrenci arasında telâffuzdaki anlaşma zorluğunu sona erdirir. Merkezu'n-Nîl'de öğrencilerin işitsel bellek oluşturmalarına yardımcı olmak için çeşitli ses kayıt cihazları, öğrencinin kolaylıkla her an kullanabileceği bir ortam da bulundurulmaktadır. Sınıfta işlenen örnek ders kayıtları öğrenciye verilmekte, bazen de dinleme becerilerinin gelişmesine yardımcı olacak nitelikteki radyo, tv. haber kayıtları veya maksada uygun müzik parçaları öğrenciler için sağlanmaktadır. Özellikle dinleme becerisinin gelişimini hedefleyen serbest okuma parçaları Merkezu'n-Nîl'in öğretmenleri tarafından seslendirilerek öğrencilere verilmektedir. Bu okuma parçaları okuma-yazma gibi diğer öğretim araçlarının kullanılamayacağı zamanlar içindir. Bu şekilde sınıf ortamında öğrenilen bilgilerin iletişim ortamına aktarılmasıyla öğrenci yürürken, dolaşırken her yerde ders konularını ve istediği kelime, cümle veya okuma parçalarını tekrar edebilir. Bütün bunlar, görsel ve işitsel dil öğretiminde önemli ölçüde kolaylık sağlamakla birlikte öğrenilen dili bilinçaltında şekillendiren araçlardır.

5. Uygulamalı Dil Öğretimi

Merkezu'n-Nîl'de uygulamalı olarak doğal ortamında Arapçayı kullanmaya özel önem verilmektedir. Merkezu'n-Nîl'in doğal dil ortamında bulunma fırsatı değerlendirilerek iletişim becerilerinin geliştirilmesi için özel imkanlar hazırlanmaktadır. Bu meyanda öğrenci düzeyleri hakkında bilgisi olan ve Arap dilinde yeterli donanıma sahip native konuşmacılarla diyalog çalışmaları yapılmaktadır. Özellikle pratik yapmak için gelen gruplar, bu uygulamadan azami ölçüde faydalanıp sınıfta öğrendiği bilgileri tatbik ederek kazandığı dili kullanma cesaretiyle aktif iletişime katılmaktadır.

6. Merkezu'n-Nîl'in Öğrenci Kaynakları

Merkezu'n-Nîl dünyanın pek çok ülkesinde bulunan dil enstitüleri ile işbirliği yapmakta ve onların gönderdiği öğrencileri kabul etmektedir. Bu enstitüler özellikle öğrencileri yaz döneminde paket program uygulamalarına göndermektedir. Hali hazırda dünyanın değişik 30'dan fazla ülkesinden 556 öğrenci kursa devam etmektedir. Malezya Büyükelçiliği öğrencilerinin üniversiteye giriş öncesi hazırlıkları için Merkezu'n-Nîl'den kurs almalarını sağlamaktadır. Aynı ülkede, yabancı dil olarak Arapça öğretimi yapan Estona Enstitüsü, dört kurunu tamamlayan öğrencilerini pratik için, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Merkezu'n-Nîl'e göndermektedir. Bunlara ilaveten yine aynı ülkedeki bazı öğrenci dernekleri de yapılan anlaşmalar dâhilinde öğrencilerini öğretim ve uygulama için Merkezu'n-Nîl'e göndermektedir. Tayland ve Endonezya'dan da bahsedilen usullere uygun şekilde öğrenci gelmektedir. Özellikle Avrupa ve Amerika'da yaşayan Arap kökenli kişiler, yeniden Arapça öğrenmek veya Arapçalarını geliştirmek için Merkezu'n-Nîl'e oldukça yoğun ilgi göstermektedirler. Türkî Cumhuriyetler ile

Türkiye'den de öğrenciler gelmekte, bunlar içinde özellikle ilahiyat fakültesi öğrencileri yaz programlarına katılmaktadır.

7. Merkezi'n-Nîl'in Arapça Öğretim Kur Sistemi

İlk kuru hazırlık (temhîdî) olmak üzere 12 kurdan oluşan düzey sistemi esas alınarak yabancı dil olarak Arapça öğretilmektedir. Hazırlık kuruyla birlikte toplam 12 basamaktan oluşan kurlar, ilk düzeyde hazırlık ile birlikte 3 kur, orta düzeyde 4 kur ve ileri düzeyde de 4 kur olarak kısımlara ayrılmıştır. Kurların hedefinin ilk düzeyde günlük zaruri ihtiyaçları giderebilecek seviyede, orta düzeyde Arap kültürü ve medeniyeti hakkında malumat ve basın dilini okuyup anlayabilme seviyesinde, ileri düzeyde de çeşitli asırlardaki şiir, yazılı ve sözlü anlatım ve Kur'an-ı Kerim'den bazı sûrelerin dil açısından tahlillerini yapabilecek seviyede olmasının hedeflendiğini daha önce belirtmiştik.

Her kuru tek bir öğretmenin başlayıp bitirdiği derslerin işlenmesi sırasında, öğretmenlerin Arapça dışında ikinci bir dil kullanması kesinlikle hoş karşılanmamaktadır. Şimdi bu kurlar hakkında ayrıntılı bilgiler verelim.

Hazırlık Kuru:

Temhîdî diye isimlendirilen bu kur, Arapçayı hiç bilmeyenlere yöneliktir. Bu kurda temel okuma becerilerinin geliştirilmesi için genel kaidelerin öğretimi yapılır ve bunlar bolca uygulamayla pekiştirilir. Yine bu kurda, temel dil becerilerinden olan yazma kuralları öğretilmekle beraber ilk düzeye uygun dinleme alışkanlığı ve basit cümlelerle iletişim kurma becerilerinin geliştirilmesine de çalışılır. Bir bakıma hazırlık kuru dört temel dil beceri esasının temellerinin atıldığı düzey olarak tanımlanabilir.

Ders Kitabı:

Tunus'ta neşredilen Saîd Muhammed Bedevî ve Fethî Ali Yunus'un hazırladıkları *el-Kitâbu'l-Esâsî fi ta'lîmi'l-lugati'l-Arabiyye li gayri'n-nâtikîne bihâ'* nın 1-60. sayfaları temel Arapça bilgilerini öğretmek için kaynak kitap olarak takip edilir. Bu kitaptaki konular aşağıdaki plâna göre işlenir:

İlk derslerde Arap alfabesinden ب, ف, و gibi dudak harfleri, peltek ث, ذ ile ظ harfleri sonra ت, د, ط, ض harfleri ve harekeleri öğretilir. Daha sonra da diğer harfler kur sonuna kadar aşamalı olarak öğretilir. Tüm bu bilgilerin öğretiminde harfler renkli işaret, levha, resim ve şekillerle verilir.

Basit ve sık kullanımı olan soru edatları هل ile أ ve bunlara cevap verme şekilleri öğretilir.

İsm-i işaretlerden هذا ile هذه arasındaki fark uygulamalı olarak öğretilir. İsim tamlaması öğrencinin sık kullandığı kelimelerle öğretilir.

Arapçanın karakteristik bir özelliği olan ال 'ın şemsî ve kamerî harflere uygun olarak kullanımı öğretilir.

Soru edatlarından أين ve buna cevap verilirken kullanılan yer zarfları فوق, أمام, تحت, خلف öğretilir.

Türkçede isim çekim ekleri işlevi ve cümlenin nesne veya tümlecini bağlama görevini yüklenen على ve في gibi cer harflerinin kullanımı öğretilir.

Munfasıl أنا, أنت ve أنت, هو, هي zamirleri ve daha sonra da soru edatları من, لماذا, كيف, أين, كم gibi edatların yerince kullanımı öğrenciye kazandırılır. Ayrıca bu zamirlerin isimlerle birlikte çekimleri öğretilir.

Kullanımı yaygın fiillerin açıklaması ve ezberi ile birlikte هنا ve هناك, yeni kelimeler anlamlarıyla öğretilir.

Müzekker ve müennes kelimelerle yapılan nisbe ile إلى أين ve من أين soru edatları öğretilir.

Öğrenciler kendi aralarında daha önce işlenen derslerdeki diyalogları temsili olarak canlandırırlar.

Her derste öğrenciye mutlaka söz hakkı verilir, her zaman konuşmalara aktif katılımı sağlanmaya çalışılır. Bu katılım, öğrencinin yakın çevresiyle alakalı sorular sorularak gerçekleştirilir.

Bu kurun sonunda bitirme sınavı yapılır. Sınavda, kur boyunca öğretilen konularla ilgili soruların sorulmasına özen gösterilir. Ayrıca imtihanın son kısmında kur içerisinde işlenen konulardan dikte yapılarak imla sorusu sorulur.

Laboratuvar:

Çağdaş dil öğretiminin en çok yoğunlaştığı dört temel dil becerisinin geliştirilmesinde elzem olan işitsel-görsel araçlar vasıtasıyla, ihtiyaca göre özel hazırlanmış harf ve kelime telaffuzları, cümleler ve Merkezu'n-Nîl'in öğretmenleri tarafından seslendirilmiş okuma parçaları öğrenciye talim ettirilir.

1. Kur:

Ders Kitabı:

Bu kurda *el-Kitâbu'l-Esâsî*'nin 61–187. sayfaları temel Arapça bilgilerini öğretmek için kaynak kitap olarak takip edilir. Bu kitaptaki konular aşağıdaki plâna göre işlenir:

Öncelikli olarak öğrencinin kelime dağarcığını oluşturacak şekilde kelime ve konuların öğretiminin yanı sıra öğrenilen yeni kelimelerin telâffuz ve anlamlarına uygun olarak kullanımı hedeflenir. Ayrıca bu kelimeler ve

basit okuma parçalarıyla, öğrencilerin kendi aralarında diyalog kurmalarına çalışılır.

Arapça sayılar, ilk aşamada 1'den 10'a kadar temyizleriyle, daha sonra da 11'den 100'e kadar öğretilir.

Zamirlerin tek başına ve isimlerle birlikte çekimleri öğretilir.

Yaygın kullanımı olan atıf harflerinden و ve و arasında anlam, üslûp ve kullanım farkları kavratılır.

Mazi, muzari ve emir fiillerin yalın çekimleri ve daha sonra zamirlerin bu fiillere bitiştirilerek çekimleri yapılır.

Günlük iletişim için çok sık ihtiyaç duyulan kelimeleri blok olarak içeren -insan organ adları gibi- alan kelimeleri öğretilir.

Diyaloglara aktif katılımına özen gösterilen öğrenciye, her derste mutlaka söz hakkı verilir. Bu katılım, öğrencinin yakın çevresiyle alakalı soruların genişletilerek sorulmasıyla gerçekleştirilir.

Haftalık olarak, daha önce programda belirlenen konular hakkında, ortalama iki defa kompozisyon yazdırılır ve bunların kontrolleri düzenli olarak yapılır.

Bu kurun sonunda bitirme sınavı yapılır. Sınavda, kur boyunca öğretilen konularla ilgili soruların sorulmasına özen gösterilir. Yine imtihanın son kısmında kur içerisinde işlenen konulardan dikte yapılarak imla sorusu sorulur.

Laboratuvar:

Birinci kurda, öğrenci tarafından iyice özümlenen harflerin telaffuzundan sonra kelime telaffuzları ve kısa cümleler dinlenir. Diğer taraftan da çizgi film ve belgesel filmler izletilmeye başlanır.

2. Kur:

Ders Kitapları:

Bu kurda yine *el-Kitâbu'l-Esâsî*'nin 188–232. sayfaları temel Arapça bilgilerini öğretmek için kaynak kitap olarak takibine devam edilir. Kitaptaki konular aşağıdaki plâna göre işlenir:

Öncelikli olarak öğrencinin söz dağarcığını oluşturacak şekilde kelime ve konuların öğretiminin yanı sıra öğrenilen yeni kelimelerin telâffuz ve anlamlarına uygun olarak kullanımı hedeflenir. Ayrıca bu kelimeler ve basit okuma parçalarıyla, öğrencilerin kendi aralarında diyalog kurmalarına çalışılır.

İsim ve fiillere bitişen zamirlerin pekiştirilmesine önem verilir. Sülasi fiillerden ism-i fail yapılması öğretilir.

İsim cümlesi ve isim cümlesinin ana öğelerinden mübteda-haber arasındaki uyum kuralları ve gayr-i akillerle kullanımı öğretilir.

Sayılar ve hükümünün pekiştirilmesi yönelik alıştırmalar yapılır.

İsim ve fiil cümlelerindeki temel irab kaideleri öğretilerek, mübtedanın zamir, haberin de fiil olarak gelmesi, failin damme ile merfu olması öğretilir. Merfuluk bağlamında tesniyesinin ¹ ile, cemi müzekker-i salimin de ² ile yapılması örneklerle pekiştirilir.

Mef'ulun bihin fetha ile nasbı, tesniye ve cemisinin ³ ile gelmesi, ismi mevsul ve sılası öğretilir.

Tarihlerin gün, ay, yıl olarak kullanımı verilir.

İsm-i mevsul ve ism-i işaretler ile masdar-ı müevvel, ecveflerin mazi ve muzarileri çekimleriyle ele alınır.

Bu kurdan itibaren takip edilen ders kitabına ilaveten yardımcı kitaplar verilir. *Nevâdiru Cuhâ li'l-Etfâl* ve *el-Kasasu'd-Dîni* serisinden oluşan yardımcı kitaplar-hikayecikler ders haricinde çalışılır ve bunlardan hikaye özetleme, metinlerde geçen kelimelerin manasını isteme ve cümlelerden irab sorma gibi uygulamalarla öğrenimin geri bildirimini kontrol edilir.

Haftalık olarak, daha önce programda belirlenen konular hakkında, ortalama iki defa kompozisyon yazdırılır ve bunların kontrolleri düzenli olarak yapılır.

Bu kurun sonunda bitirme sınavı yapılır. Sınavda, kur boyunca öğretilen konularla ilgili soruların sorulmasına özen gösterilir. Yine imtihanın son kısmında kur içerisinde işlenen konulardan dikte yapılarak imla sorusu sorulur.

Laboratuvar:

Dil becerisinin ediniminde önemi olan işitsel-görsel araçlardan faydalanma, kelime telaffuzları ve daha çok da kısa cümlelerle devam ederken bir taraftan da çizgi film ve belgesel film izletilir.

3. Kur:

Ders Kitapları:

İlk düzeyin son kurunda *el-Kitâbu'l-Esâsi*'nin 233'den kitabın sonu olan 394 ncü sayfaya kadar olan kısmı, temel Arapça bilgilerini öğretmek için kaynak kitap olarak takip edilir. Kitaptaki konular aşağıdaki plâna göre işlenir:

Öğrencinin söz dağarcığını geliştirecek şekilde kelime ve konuların öğretiminin yanı sıra öğrenilen yeni cümlelerin vakiya mutabık olarak kullanımı hedeflenir. Ayrıca seviyeye uygun okuma parçalarıyla, öğrencilerin dili kullanma yetisi geliştirilir.

İsim cümlesinin değişik versiyonları anlatılır. هل ve كيف ile kurulan soru cümleleri örneklerle pekiştirilir.

Masdar-ı müevvelin pekiştirilir. Ve akabinde ism-i mef'ul anlatılır ve bunun sülasi ve ziyadeli bablardan gelme şekilleri öğretilir.

إن ve كان ile benzerlerinin haberlerinin gelme şekilleri ve hükümleri bütün yönleriyle işlenir.

ماذا متى, أين, ماذا soru edatları ile önceki kurlarda ön bilgi olarak verilen cer harflerinin tamamı öğretilir.

Olumsuzluk edatlarının harf, isim ve fiil olması, bunların isim ve fiillerle kullanımını ile isim ve fiil cümlesinde gelme şekilleri örneklerle pekiştirilir.

Zaman ve mekân zarfları öğretilir.

أل ile marifeye ilave olarak diğer marife çeşitlerinin öğretilmesi ve أصبح 'nın isim cümlesine gelmesi uygulamalarla anlatılır.

Derslerde öğrenci hava durumu, ev kiralama ve evdeki eşyalar gibi konular hakkında konuşturulur.

İkinci kurda verilmeye başlanan yardımcı kitaplarla öğrenimin geri bildirimini kontrol edilir. Yardımcı kaynak kategorisine gazete başlıklarını okuma programı da eklenir.

Daha önce programda belirlenen konularda, haftada iki defa kompozisyon yazdırma ve kontrollerine devam edilir.

Bu kurun sonunda bitirme sınavı yapılır. Sınavda, kur boyunca öğretilen konularla ilgili soruların sorulmasına özen gösterilir. Yine imtihanın son kısmında kur içerisinde işlenen konulardan dikte yapılarak imla sorusu sorulur.

Laboratuar:

Artık harf ve kelime telaffuzlarında problemi kalmayan öğrenci için, laboratuar programı her kurda biraz daha kompleks cümleler ve basit hikayelerle devam eder. Yine bu kapsamda çizgi film, seviyeye uygun filmler ve ajans haberleri izletilir.

4. Kur:

Ders Kitapları:

Merkezu'n-Nîl'in ilk yıllarında *el-Kitâbu'l-Esâsî* setinin üç cildinin her biri birer düzeyde okutulurken son birkaç yıldır ikinci düzeyin dört kurunda (4, 5, 6, 7. kurlarda) bu setin ikinci cildi yerine Merkezin hocaları Sâbır Abdulfettâh, Afâf Cum'a, Mahmûd Semîh ve Muhammed es-Seyyid tarafından hazırlanan *el-Muhtâr* adlı setle öğretim sürdürülmektedir. Devam eden her kurda bu setin bir cildi (*el-Muhtâr el-Mustevâ'r-Râbi, ...el-Hâmis, ...es-Sâdis, ... es-Sâbi*) kullanılır.

Kur, geçmiş bilgileri hatırlatma ve geçmişe dönük alıştırmalar yaparak başlamaktadır.

Hemzenin başta yazılışı, ۱ ile başlayan isimlere ۱ gelmesi ve burumda ۱'in düşmesi öğretilir.

İsim tamlamasında muzafun ileyhin irabı ve sıfat tamlamasında sıfat-mevsuf arasındaki uyum ve bu uyumda sık rastlanan istisnalar örneklerle pekiştirilir.

Mureb-mebni, isim ve fiillerde mureblik ile mazi ve muzari fiillerden mebni olanlar öğretilir.

İrablardan takdiri irab anlatılarak muzari fiillerin irabı öğretilir.

Yardımcı kitaplarla öğrenimin geri bildiriminin sıhhati kontrol edilir. Üçüncü kurda başlayan gazete başlıkları okutma uygulaması daha ayrıntılı bir şekilde tekrar okutulacağı yedinci kura kadar öğrenciye sadece tavsiye edilir. Ayrıca haftada iki defa kompozisyon yazdırma ve kontrollerine devam edilir.

Bu kurun sonunda bitirme sınavı yapılır. Sınavda, kur boyunca öğretilen konularla ilgili soruların sorulmasına özen gösterilir. İmtihanın sonunda kur içerisinde işlenen konulardan bazı kısımlar dikte edilerek imla sorusu sorulur.

Laboratuar:

Orta düzeye gelen öğrenci artık dil becerisinde belli bir mesafe katetmiştir. Dolayısıyla laboratuar programı öğrenciyi işitsel ve görsel çalışmaların yanı sıra laboratuardaki diğer dokümanlara yönlendirme şeklinde değişir.

5. Kur:

Ders Kitapları:

Bu kurda *el-Muhtâr el-Mustevâ'l-Hâmis*, orta düzeyde Arapça bilgilerini öğretmek için kaynak kitap olarak kullanılmaya devam edilir. Kitaptaki konular aşağıdaki plâna göre işlenir:

Diğer kurlarda olduğu gibi geçmiş bilgileri hatırlatma ve kelime dağarcığını geliştirecek şekilde üst seviyede yeni kelimelerin anlamlarına uygun olarak cümle içinde kullanımı üzerine alıştırmalar yapılır.

Hemzenin kelime ortasında ve sonunda yazılışı da işlenerek böylece hemzenin her üç durumda imlası öğretilmiş olur.

Esmâ-i hamsenin irabının harfle yapılması, tensiye ve cem'i olmaları halindeki durumları öğretilir.

İlletli fiillerin sülasi bablarda gelme şekilleri, örnek kelime ve cümlelerde kullanımlarıyla pekiştirilir.

İsm-i fail ve mef'ullerin mezid fiillerden gelme şekilleri, önceki anlatılanlara ilave olarak daha etraflıca öğretilir.

Masdarların sülasi, humasi ve sūdasi bablardan nasıl geldikleri kurallarıyla öğretilir.

İsm-i zaman ve mekân önceki kurlarda anlatılanlara ilave olarak daha detaylı bir biçimde anlatır, konuya ism-i aletin öğretilmesiyle devam edilir.

Yardımcı kitaplarla öğrenimin geri bildirimini sağlanır. Ayrıca haftada iki defa kompozisyon yazdırma ve kontrollerine devam edilir.

Bu kurun sonunda bitirme sınavı yapılır. Sınavda, kur boyunca öğretilen konularla ilgili soruların sorulmasına özen gösterilir. İmtihanın sonunda kur içerisinde işlenen konulardan bazı kısımlar dikte edilerek imla sorusu sorulur.

Laboratuvar:

Laboratuvara gitmeye eğilim kazanan öğrenciye diğer dökümanlar kontrollü bir biçimde verilmeye devam edilir.

6. Kur:

Ders Kitapları:

Bu kurda *el-Muhtâr el-Mustevâ's-Sâdis*, orta düzey Arapça bilgilerini öğretmek için kaynak kitap olarak takip edilir. Kitaptaki konular aşağıdaki plâna göre işlenir:

Önceki bilgileri hatırlatma ve üzerinde alıştırmalar yapmanın yanı sıra kelime dağarcığını geliştirecek kompleks cümleler öğrencinin düzeyine uygun olarak verilir.

Hemze-i vasl ve kat'ı anlatılarak kullanımı çok olan hemze-i vaslın on kadar örneği öğretilir.

کاد ve بن nin benzerleri daha önceki anlatılanlara ilavelerle öğretilir, کاد ve بن nin benzerleri de incelenir.

Fiil, isim ve harflerde elif'in yazılması bahsinde; fiillerde ortada ٰ , sonda ٰ ve ى şeklinde yazılması, isim ve harflerde sonda ٰ ve ى olarak yazılması öğretilir.

ﻻ nâfiye li'l-cins hükümleriyle birlikte işlenir.

Mefullerden mefulu mutlak, leh, fih ve maah kural ve kullanımlarıyla öğretilir.

Yardımcı kitaplar verilmeye ve bu kitaplar üzerindeki çalışmalarla öğrenimin geri bildirimini kontrol edilmeye devam edilir. Yine kompozisyon yazdırma ve kontrollerine devam edilir.

Kur sonunda bitirme sınavı yapılır. Bu kurda da öğrencinin yazı yazma becerisini değerlendirmek maksadıyla işlenen konulardan parçalar dikte edilmek suretiyle imla sorusu sorulur.

Laboratuvar:

Bu kurda öğrenci kendi isteğine uygun olarak laboratuvar dokümanlarını kullanmaya ve radyo, tv. programlarını dinlemeye yönlendirilir.

7. Kur:

Ders Kitapları:

Bu kurda *el-Muhtâr el-Mustevâ's-Sâbi*'in, orta düzey Arapça bilgilerini öğretmek için kaynak kitap olarak kullanımına devam edilir. Kitaptaki konular aşağıdaki plâna göre işlenir:

Önceki bilgileri hatırlatma ve üzerinde alıştırmalar yapmaya ilaveten kelime dağarcığını geliştirecek kompleks cümlelerle öğrencinin dil yetisi artırılmaya çalışılır.

İsimlerde hemze-i vaslın daha geniş verilmesine ilaveten, ى ve ٰ'un hazfi öğretilir.

Münâdâ, irabı ve izafet durumu öğretilerek, yazılmadan okunan ve yazıldığı halde okunmayan harfler örnekleriyle ele alınır.

Hal zilhaliye ele alınarak, bunların müfred ve cümleler halinde gelmesi öğretilir.

Temyiz müstakil bir konu olarak işlenip ayrıca her bir sayı grubunun temyizi önceki anlatıların üzerine bina edildikten sonra sayıların hangi kriterlere uygun olarak tezkir-te'nis, mureb-mebni olduğu öğretilir.

Bu kurun son konusunda müstesnanın edatlarıyla birlikte kullanımı öğretilir.

Orta düzeyin son kurunun bitmesiyle birlikte artık ortanın üzerinde bir seviyesi olan öğrenciye, ikinci kurda başlanıp düzenli olarak verilen

Nevâdiru Cuha li'l-Etfâl ve *el-Kasasu'd-Dînî* serilerine devam edilir. İlk düzeyin son kurunda başlıkların okunmasıyla başlayan gazete okuma çalışmaları, bu kurda gazete haberi okuma şeklinde kendini gösterir. Yine ilk kurdan bu yana 'imla' adı altında devam eden dikteler bu kurda sona erer. Ancak kompozisyon yazdırma ve kontrollerine devam edilir. Kur sonunda bitirme sınavı yapılır.

Laboratuvar:

Merkezu'n-Nîl'in yabancı dil olarak Arapça öğretim modelinde, düzenli olarak devam eden laboratuvar uygulamaları orta düzeyin son kurunda biter. İlk kurdan başlayan uygulamalarla laboratuvar dokümanlarını kullanmaya alışmış olan öğrenci ilerleyen kurlarda da istemesi durumunda laboratuardan istifade edebilmektedir.

8. Kur:

İleri düzeyin ilk kuruna gelen öğrenci, temel Arapça bilgisinin üzerine iyi derecede anlama, konuşma ve yazma becerilerini eklemiştir. Arap Kültürü ve Medeniyeti hakkında malumat elde etmiş olup tv, radyo ve gazete gibi basın yayın kuruluşlarında kullanılan modern terimleri okuyup-dinleyip anlama seviyesine çıkmıştır. Artık öğrencin bu edinimleri üzerine nahve ilaveten belagat ve Arap edebiyatı da verilmeye başlanır. Her kur yine tek bir hoca tarafından verilir. Konular aşağıdaki sıraya göre takip edilir.

Ders Kitapları:

Bu düzeyin 8-11'inci kurlarında *el-Kitâbu'l-Esâsî* setinin üç cildinin her biri birer düzeyde okutulurken son birkaç yıldır üçüncü düzeyin dört kurunda (8, 9, 10, 11. kurlarda) bu setin üçüncü cildi yerine Merkezin hocaları Sâbir Abdulfettâh, Afâf Cum'a, tarafından hazırlanan *el-Muhtâr* adlı setle öğretim sürdürülmektedir. Devam eden her kurda bu setin bir cildi (*el-Muhtâr el-Mustevâ's-Sâmin, ...et-Tâsi', ...el-Âşir, ...el-Hâdî-aşar*) kullanılır.

Bu kurda *el-Muhtâr el-Mustevâ's- Sâmin*, belagatin tarifıyla başlayıp nahiv ve edebiyat konularını karma bir sıra ile vermektedir.

Nahivde metbulardan sıfat, atıf, tekid ve bedel, ayrıntılı bir şekilde öğretilir.

Noktalama işaretleri konusunda noktadan tırnak işaretlerine kadar bütün konular kavratılır.

Şart ve şartın cevabı edat üsluplarıyla öğretilir.

Belagate gelince; tarifle başlayan belagat üslupları, beyan ilmi, teşbih, hakikat, mecaz ve istiare konuları işlenerek kavratılır. Her konunun sonunda belagî metinler okunup üzerinde uygulamalar yapılır.

Edebiyata ise; 'edeb'in tarifiyle başlanıp cahiliye edebiyatına girilir. Konu sonlarında da Cahiliye Dönemi Edebiyatı şiir örnekleri okutulup incelenir.

İleri düzeyde *Nevâdiru Cuha li'l-Etfâl* ve *el-Kasasu'd-Dînî* serilerinin daha kompleks cümleli metinleri verilmeye devam edilir. Kur sonunda da bitirme sınavı yapılır.

9. Kur:

Ders Kitapları:

el-Muhtâr el-Mustevâ't-Tâsi' bu kurda ileri seviyede Arapça bilgilerini öğretmek amacıyla kaynak kitap olarak kullanılır.

Kitapta yine nahv, belagat ve edebiyat konuları birlikte verilmiştir.

Nahvin konuları taaccüble başlayıp ism-i tafdil, iğra, tahzir ve ihtisas, kasef üslubu ve tekidin cevabıyla devam eder.

Belagatta da; mecazi mürsel, kinaye, medh ve zemm üslubu, bedi' ilmine giriş, seci, iktibas, tıbak ve mukabele konularının anlatılma ve kavratılmasıyla devam eder. Her konunun sonunda belagât metinler okutulup üzerinde uygulamalar yapılır.

Edebiyatta ise; Emevî Dönemi Edebiyatı şiir ve nesir örnekleri okutulup incelenir.

Nevâdiru Cuha li'l-Etfâl ve *el-Kasasu'd-Dînî* serilerinin daha kompleks cümleli metinleri verilmeye devam edilir. Kur sonunda da bitirme sınavı yapılır.

10. Kur:

Ders Kitapları:

el-Muhtâr el-Mustevâ'l-Âşir bu kurda ileri seviyede Arapça bilgilerini öğretmek için kaynak kitap olarak kullanılır.

Merkezu'n-Nîl'de ileri düzeyin ders işleme tarzı olarak nahv, belagat ve edebiyatın iç içe anlatımına devam edilir.

Nahivde; isim fiiller, masdarın amel etmesi, mübalağa sigaları, ism-i fail ve mübalağa sigalarının amel etmesi, sıfat müşebbehe, ism-i mefulun ameli konuları öğretilir.

Belagatta; haberî ve inşâî cümleler, haberin durumları, haberin asıl maksadının dışına çıkması, inşâ üslublarından emir, nehy bahisleri öğretilir.

Edebiyatta ise; Abbasi Dönemi Edebiyatı nesir ve şiir örnekleri okutulup incelenir.

Nevâdiru Cuha li'l-Etfâl ve *el-Kasasu'd-Dînî* serilerinin daha kompleks cümleli metinleri verilmeye devam edilir. Kur sonunda da bitirme sınavı yapılır.

11. Kur:

Ders Kitapları:

Merkezu'n-Nîl'in taksim sistemine göre son kur olan onbirinci kurda, kaynak kitap serisinin sonuncusu *el-Muhtâr el-Mustevâ'l-Hâdî-aşar* ileri seviyede Arapça bilgilerini öğretmek için takip edilir.

Yine nahiv, belagat ve edebiyatın iç içe anlatıldığı kitapta;

Nahivde; tesniyenin şartları, cemi müzekker ve müennesi salim şartları ile ism-i tasgir ve nisbe konuları öğretilir.

Belagatta; inşâ üsluplarından istifham, temenni, yine üsluplardan nida, kasr üslubu anlatılıp öğretilir. Bazı tefsirlerden metinler okunur.

Edebiyatta ise; Memluklu, Osmanlı-Türk Dönemi Edebiyatı ve Modern dönemde dil ve edebiyat çalışmalarına değinilip nesir örnekleri üzerinde durulur.

Nevâdiru Cuha li'l-Etfâl ve *el-Kasasu'd-Dînî* serilerinin daha kompleks cümleli metinleri verilmeye devam edilir. Kur sonunda da bitirme sınavı yapılır.

DEĞERLENDİRME

1. Merkezu'n-Nîl Ta'lîmu'l-Lüğati'l-Arabiyye li Gayri'n-Nâtikîne bihâ, doğal ortamında yabancılara Arapça öğretim modelini geliştirmiş olan bir kurumdur.

2. Arapça öğretiminin kendi doğal ortamında yapılması, yapay dil öğretiminin meydana getireceği olumsuzlukların ortaya çıkmasını engellemektedir.

3. Dil öğrenimini doğal ortamında uzun süreli alacak olanlarda, Arapça dışında dil kullanılmaması, dilin öğrenilmesi konusunda önemli bir avantaj oluşturmaktadır.

4. Öğretimde hedef dilden başka dilin kullanılmaması dil eşliğini aşmış öğrenciler için iyi bir uygulama ortamı oluşturmaktadır.

5. Merkezu'n-Nîl'e yüksek motiveli öğrencilerin gelmesi başarıya önemli katkı sağlamaktadır.

6. Üç düzeyin ilkinde *el-Kitâbu'l-Esâsi*, son ikisinde *Merkezu'n-Nîl*'in kendi kitapları okutulmaktadır. Bu durum metot birliğine aykırı ve dağınık bir görüntü meydana getirmektedir.

7. Gramer konuların ders konularına uygun bir şekilde taksimi yapıldığından, eğitim kuru bir gramer öğretimi havasından uzaklaşmıştır.

8. Türkiye'deki Arapça öğretiminde çok sık görülenin aksine, ilk düzeyde öğrenciyi yıldıran gramer konularına çok fazla yer verilmemesi dikkat çekiyor.

9. Merkezi'n-Nîl'in, sarf konuları ve özellikle zamirlerin öğretiminde diğer gramer konularında gösterdiği başarıyı yakaladığı söylenemez.

10. Temel ders kitabını destekleyen stage kitaplarını sistematize etmek için yapılan çalışmalar öğrencilerin kelime dağarcıklarına olumlu katkıda bulunacaktır.

11. Daha verimli bir öğretim ortamı için donanım araçlarının daha da zenginleştirilmesi ve aktif hale gelmesi gereklidir.

12. Seviye tespit sınavları sınıfların büyük ölçüde homojen olarak oluşmasını sağlamaktadır ve bunun da öğrenime olumlu katkısı olduğu gözlenmektedir.

13. Kadim hikmetin beşiği olan ve Arap aleminin kültür merkezi kabul edilen Mısır'da Merkezi'n-Nîl, dil öğretimindeki bir takım eksikliklerine rağmen tüm dünyadaki Arapça meraklılarının yoğun ilgisini çekmeye devam etmektedir.